

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/188/2019
Identifikačné číslo spisu: 7513200511
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Lalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7513200511.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R., bývajúcej v N. a 2/ W., bývajúceho v N., zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA - ADVOKÁT s. r. o., so sídlom v Košiciach, Masarykova 2, IČO: 36 861 324 proti žalovaným 1/ W., bývajúcemu v I., 2/ SEKY s. r. o., so sídlom v Nižnej Myšli, Mäsiarska 135, IČO: 44 553 749, zastúpeným JUDr. Jozefom Vaškom, advokátom v Košiciach, Szakkayho 11, 3/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, a 4/ Wüstenrot poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Karadžičova 17, IČO: 31 383 408, zastúpenej JUDr. Jaroslavom Čollákom, PhD., advokátom v Košiciach, Floriánska 19, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 11C/4/2013, o dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. júla 2018, sp. zn. 5Co/456/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú proti žalovanej 3/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice-okolie rozsudkom z 22. mája 2017, č. k. 11C/4/2013-201 uložil žalovaným 1/ až 4/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 10 000,-eur a žalobcovi 2/ sumu 10 000,-eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť v rozsahu plnenia ostatných žalovaných, žalobu vo zvyšku zamietol a rozhodol, že žalovaní sú povinní zaplatiť žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v spore je daná pasívna vecná legitimácia všetkých subjektov na strane žalovaných, a to z titulu, že žalovaný 1/ bol vodič motorového vozidla, prevádzkou ktorého dňa 22. júla 2011 spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu matky žalobcov, žalovaný 2/ je vlastníkom tohto motorového vozidla a žalovaní 3/ a 4/ sú poisťovatelia, s ktorými mal v čase nehody žalovaný 2/ ako vlastníak predmetného motorového vozidla uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za

škodu spôsobenú jeho prevádzkou. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov a že sú splnené všetky predpoklady pre vznik zodpovednostného vzťahu, ako aj ich nároku na náhradu nemajetkovej ujmy proti poisťovateľom, ktorá podľa jeho názoru je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 381/2001 Z. z., pričom výšku tejto náhrady považoval vo vzťahu k okolnostiam daného prípadu za primeranú v sume 10 000,-eur pre každého z nich.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaných 1/ až 4/ rozsudkom z 10. júla 2018, sp. zn. 5Co/456/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a rozhodol, že stranám nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia sa v celom rozsahu stotožnil. Odvolacie námietky žalovaných vyhodnotil ako nedôvodné a dodal, že aj podľa jeho názoru pasívna vecná legitímácia poisťovateľa pri nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých blízkych osôb po obetiach smrteľných dopravných nehôd v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. je daná.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 3/ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom záviselo od vyriešenia právnej otázky, či je poisťovateľ pasívne vecne legitímovaný v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená rozdielne. Podľa jej názoru súdy oboch nižších inštancií vyvodili

jej pasívnu vecnú legitímáciu z nepripustne rozširujúceho výkladu ustanovení zákona

č. 381/2001 Z. z., keď pod pojem náhrada škody v rozpore s § 4 ods. 2 písm. a/ tohto zákona zahrnuli aj náhradu nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do osobnostných práv, ktorá

do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nespadá. Ďalej súdom vytýkala, že vec nesprávne právne posúdili aj v otázke príčinnej súvislosti medzi poistnou udalosťou a vznikom nemateriálnej ujmy žalobcov, ktorá podľa

jej názoru nie je daná, ak ujma žalobcov spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania. Ujmu, ktorú utrpeli rodinní príslušníci obeť dopravnej nehody, treba ako takú považovať (len) za nepriamy následok nehody, ktorý sa v zmysle § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z. z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nenahrádza. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu žalobcov proti nej zamietne; zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

4.1. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 3/ uviedli, že jej dovolacie námietky považujú za neopodstatnené a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, ktoré pri riešení v dovolaní nastolenej právnej otázky vychádza z už ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a ktoré je v súlade s interpretáciou Súdneho dvora Európskej únie a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovanej 3/ zamietol.

4.2. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalovanej 3/ nevyjadrili.

4.3. Žalovaná 4/ vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 3/ uviedla, že sa v celom rozsahu stotožňuje s jej dovolacou argumentáciou, pretože aj podľa jej názoru náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby nepatrí medzi nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C. s. p. a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd len pre úplnosť poznamenáva, že proti v záhlaví označenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie aj žalovaná 4/, avšak súd prvej inštancie uznesením zo 6. augusta 2019, č. k.

11C/4/2013-337 konanie o jej dovolaní pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch zastavil.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 3/ treba ako procesne neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

8. Žalovaná 3/ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Za relevantnú právnu otázku v zmysle citovaného ustanovenia žalovaná 3/ označila otázku, či pod škodou v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. je potrebné rozumieť aj nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a či je poisťovňa v konaní o náhradu takejto ujmy pasívne vecne legitimovaná.

10. Na úvod dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, je neodmysliteľnou súčasťou princípu právnej istoty (porov. PL. ÚS 16/95, I. ÚS 87/93, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06, IV. ÚS 75/09). Požiadavka právnej istoty ale neznamená, že judikatúra sa nemôže vyvíjať a že závery vyjadrené v doterajších rozhodnutiach súdov nemôžu byť predmetom kritiky. Určitý vývoj vnútroštátnej judikatúry je pochopiteľný najmä v súvislosti s výkladom a aplikáciou práva Európskej únie (IV. ÚS 270/2012). Na kritiku týchto záverov však treba zvoliť argumentáciu opodstatnenú čo do obsahu (súladnú s právnym poriadkom) a primeranú čo do formy, vrátane zvolených formulácií (3Cdo/76/2012, 4Cdo/90/2019).

11. Zatiaľ čo skoršia judikatúra najvyššieho súdu, týkajúca sa dovolateľkou nastolenej právnej otázky, reprezentovaná rozhodnutiami, sp. zn. 3Cdo/301/2012, 4Cdo/168/2009 či 8Cdo/219/2016 zastávala právny názor, že do rozsahu krytia povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla náhrada nemajetkovej ujmy nespadá, a teda poisťovateľ v takomto konaní nie je pasívne vecne legitimovaný, najvyšší súd v rozhodnutí z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 po zohľadnení argumentácie Súdneho dvora Európskej únie (porov. rozsudok z 24. októbra 2013 vo veci Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Hologovej, sp. zn. C-22/12) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (porov. III. ÚS 666/2016) vo vzťahu k predmetnej právnej otázke svoj dovtedajší právny názor prehodnotil a dospel k opačnému záveru, podľa ktorého ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., a preto je poisťovňa v konaniach o náhradu takejto ujmy pasívne vecne legitimovaná. Dovolací súd na tomto právnom názore naďalej zotrval aj v rozhodnutiach, sp. zn. 1Cdo/179/2017, 2Cdo/41/2018, 3Cdo/230/2017, 4Cdo/91/2018, 5Cdo/178/2018, 6Cdo/143/2017, 7Cdo/65/2018, 8Cdo/6/2018, a teda možno konštatovať, že jeho rozhodovacia prax sa na ňom v tejto právnej otázke už ustálila. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj ústavným súdom v rozhodnutiach, sp. zn. I. ÚS 474/2016, III. ÚS 646/2015, I. ÚS 206/2015 či II. ÚS 847/2016.

12. Vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania žalovanej 3/ je potrebné ešte uviesť, že

občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu sa na zasadnutí konanom 9. októbra 2018 uznieslo, že rozsudok z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 je rozhodnutím zásadného významu a bolo ako judikát publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 61/2018. Jeho právna veta znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

13. So zreteľom na uvedené tak bola citovaným záverom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu odstránená dovtedajšia rozdielnosť v rozhodovaní o predmetnej právnej otázke postupom podľa § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, a preto prípustnosť dovolania žalovanej 3/, podaného 12. októbra 2018, teda po prijatí zjednocujúceho právneho názoru na ňou nastolenú právnu otázku, z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. nemožno vyvodiť.

14. Napokon, dovolací súd nad rámec dovolacieho prieskumu považuje za potrebné dodať, že odvolací súd sa pri riešení dovolateľkou nastolenej právnej otázky neodklonil od (už) ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, vychádzajúcej z rozhodnutia R 61/2018, a preto je jeho rozhodnutie vecne správne. Právny názor, vyslovený v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré odkazuje dovolateľka vo svojom dovolaní, v súčasnosti treba považovať za prekonaný. Dovolaťka teda neopodstatnene vytýka odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

15.1. Pokiaľ žalovaná 3/ v dovolaní namieta neexistenciu príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a právne relevantnou škodovou udalosťou (dopravnou nehodou), je potrebné uviesť, že záver súdu o tom, či je alebo nie je daná príčinná súvislosť medzi príčinou a následkom, nie je však založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav, ale spočíva na vyhodnotení skutkových zistení, ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Výsledkom tejto činnosti súd nie sú právne závery, ale skutkové závery, čo znamená, že otázka (ne)existencie príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ale ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená vždy len v konkrétnych súvislostiach, a nie vo všeobecnej rovine.

15.2. Ak v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd, nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. Takúto otázku (v tomto prípade otázku existencie príčinnej súvislosti) nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť, a preto ani nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p.

16. Konkludujúc uvedené, dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovanej 3/ z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. nevyplýva, a preto ho ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcov rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.